

Motie

Initiatiefnemer(s): PvdA

Mede-indiener(s):

Titel: Piratenmuziek aan erfgoed toevoegen

De gemeenteraad van Almelo, in vergadering bijeen op donderdag, 6 november 2025

Overwegende dat:

- Piratenmuziek in 2021 is erkend als immaterieel erfgoed;
- De oorsprong van deze muziekstroming in Almelo ligt, waar in 1932 de eerste piratenzenders actief waren;
- Deze zenders grote invloed hebben gehad op de Twentse muziekcultuur en gemeenschapszin;
- Dit stuk lokale geschiedenis nu nauwelijks zichtbaar is in de stad;
- Er in Almelo nog steeds veel mensen dagelijks genieten van piratenmuziek

Verzoekt het college:

- Te onderzoeken hoe we de oorsprong van de piratenmuziek in Almelo zichtbaar kunnen maken voor publiek. (Kleine tentoonstelling, informatiepunt of via de erfgoedroute)
- Daarbij samen te werken met lokale erfgoedinstellingen, (oud)piraten en muzikanten;
- De raad te informeren over de uitkomst en mogelijke vervolgstappen.

<https://www.immaterieelerfgoed.nl/nl/page/3579/cultuur-van-de-piratenmuziek-met-uitzondering-van-illegaal-zenden>

En gaat over tot de orde van de dag.

Ondertekening door ondersteunende fracties:

	CDA			VVD	
	LAS			PVV	
	D66			CU	
	PvdA			PVA	
	SP			GL	
	Almelo Centraal			LA	
	LC			Fractie Gelici	
	Democraten.Nu			Fractie Middelkamp	
	FvD				

DE GEHEIME ZENDER TE ALMELO, die door de politie is ontdekt en waarvan de eigenaar is aangehouden.

Geschiedenis en ontwikkeling

De Piratenmuziek ontstond in de jaren '30 van de vorige eeuw binnen de arbeidersklasse in de industriegebieden in Almelo. Al in de jaren '30 waaiarde de piraten verder uit over Overijssel. De muziek kenmerkte zich destijds ook door muziek die niet gedraaid werd door 'Hilversum'. Er werden echte arbeidersliederen gedraaid, muziek die niet was toegestaan op de officiële radio. De meeste uitzendingen waren in de ochtend of na de uitzending vanuit Hilversum en in het weekend, waardoor het aanvullend was op het normale radioprogramma. De meeste piraten waren destijds jonge mannen uit de arbeidersklasse.

Tot 1938 was er in Twente bijna ieder weekend wel een piraat illegaal te beluisteren en waren de piraten in Overijssel en delen van de Achterhoek bekend.

In de herfst van 1939 was het, hoogstwaarschijnlijk door de (dreigende) oorlog, afgelopen met de piratenstations.

Meteen na de oorlog werd het zenden echter weer opgepakt. Tot 1950 vooral in Twente, waar voor de oorlog ook werd gedraaid. Daarna breidde het zich ook uit over andere delen in Noordoost-Nederland en zelfs naar het westen van het land. De sterke groei na de oorlog had te maken met de toegenomen technische mogelijkheden. Het maken van een zender was makkelijk en de groei van muziek op single ging razendsnel. Waarschijnlijk waren er tussen 1946 en 1967 zo'n tweeduizend verschillende radiostations.

In de jaren '80, '90 en 2000 waren er veel piraten actief in de ether. Er werd met zwaardere vermogens gedraaid, waardoor de overlast toenam. Het Rijk besloot daarop over te gaan tot stevige sancties. Dit leidde tot internetradio en onbemand zenden. Met de komst van internet is in de afgelopen decennia een verschuiving naar internet en evenementen ontstaan. De muziek en de sfeer zijn echter niet veranderd. Waar radiostations/illegale etherpiraten vroeger alleen draaiden, ontstaan er steeds meer collectieven, zoals HitstreamFM, Radio Moonlights en Radio Olympia. Al hun uitzendingen vinden digitaal plaats, waarbij afzonderlijke stations/piraten onder één naam draaien.

Radio-pret te Almelo

Maar liefst vier geheime zenders

DE POLITIE DOET OOK MEE

De gemeente Almelo en omgeving beleeft thans een radio-ruzie in eigen kring. Er is op het gebied van de geheime zenders een ware concurrentie ontstaan. Minstens vier personen of groepen zijn momenteel in het bezit van een eigen zender. Het is nu zoo ver gekomen, dat de geheime zenders elkaar op de golfengten kruisen en in den aether vrolijk achterna zitten, waarbij de zender met de grootste zendkracht het natuurlijk wint. Het schoonste oogenblik hebben de luisteraars te Almelo en wijde omgeving beleefd toen des middags tusschen 12 en 2 uur uitgezonden werd vanuit het politiebureau, met den kort geleden in beslag genomen geheimen zender om dezen te beproeven en terens om het publiek, dat nog twijfelde of werkelijk een uitzendinstallatie in beslag genomen was, te bewijzen, dat de politie inderdaad een zender buitgemaakt had. Terwijl de omroeper van den origineelen geheimen zender bezig was zijn groeten te doen aan de diverse luistervinken, die de geheime zender er ook al op nahoudt en die geregeld hun bijdragen zenden in geldelijke contributies, grammofoonplaten of natura, en voorts op de manier van de stations in het buitenland reclame maakte voor den Almeloischen winkelsaad, truischten plotseling de melodieuze tonen van „Geschichte aus dem Wienerwald“ door den aether. Dat was de geheime zender vanuit het Almeloische politiebureau, die den omroeper van de reclame het zwijgen oplegde en de lucht in beslag nam. Op verzoek werd ook nog het populaire Kovacs Lajosplaatje vanuit het politiebureau gegeven en daarop liet zich een beschaafde stem hooren aldus de Tel., die in onberispelijk Nederlandsch aan de verraste luisteraars vertelde, dat op het politiebureau uitgezonden werd en dat hulde toekwam aan de Almeloische politie voor het feit, dat zij den geheimen zender in beslag had weten te nemen. Voorts werden de heeren geheime uitzenders ernstig gewaarschuwd hun bij de wet verboden liefhebberij te staken, daar het einde van het liedje zou zijn, dat zij toch aan het kortste eind zouden trekken. Deze omroeper was niemand minder dan de Ambtenaar van het Openbaar Ministerie bij het Kantongerecht te Almelo, mr. De Mulnek Keizer.

Nauwelijks had hij het laatste woord gesproken en afscheid genomen van het Almeloische publiek of zender nummer twee kwam aan het woord en braveerde de pas gegeven waarschuwing door de Almeloische lucht te vervullen met de schoone accoorden van een Strauss-potpourri, terwijl ten slotte aangekondigd werd, dat deze week met niet minder dan drie geheime zenders uitgezonden zal worden. Verder werden de hartelijke groeten gedaan aan de luistervinken, die in grooten getale dit geheime zendbedrijf steunen. Zelfs hebben eenige advocaten te Almelo den omroeper van den geheimen zender, die terecht zal moeten staan omdat bij hem een zendinstallatie in beslag genomen is, aangeboden hem gratis te verdedigen.

EEN GEHEIME ZENDER.

Gistermiddag heeft de politie te Almelo een inval gedaan in een perceel te Schalderoi en aldaar den geheimen Almeloischen zender in beslag genomen. De uitzending geschiedde in de laatste dagen telkens tusschen 12 uur en half twee 's middags. De vermoedelijke uitzender was over de daken gevlucht; hij is later aangehouden.